

Utvärdering, offentlighet och integritet

OpedExo-seminarium,
Tavastehus 7.12.2006

Tore Ståhl

<https://famnen.arcada.fi/kvalitet/feedback/>

Bakgrund

- Utgångspunkter
  - kvalitetsutveckling, uppföljning
  - behov av olika kanaler för feedback
- anm: utveckling på gång vid många andra högskolor
- utvecklingsfas läsåren 2005-2006→2006-2007
- studenter upplever den anonyma kanalen viktig
- lärarna nöjda över färdiga rapporter
- informationsvärdet...?

Lärarenkät (Arcada 2006)

- *svarsaktivitet > 80%*
- *"storebror ser dig"*
- hur används insamlade data, vem har tillgång till dem?

- läraren mycket mer utsatt !

Framtid & potential

- ett integrerat system
  - utskick efter att kursen avslutats eller enligt lärarens val
  - automatiska påminnelser & rapporter
  - frågegrupper
    1. kursen
      - anpassade frågor om studieformer, examinationsformer
    2. självreflektion
    3. specifik feedback om olika delar av kursen enligt lärarens eget val
- rapporter som utgångspunkt för dialog
- insamlad feedback kompletteras med lärarens ”genmäle” (jfr. KY 2006)
- horisontella, vertikala och longitudinella rapporter
- samband till prestationerna?
  - anonymitet $\leftrightarrow$ lagstiftning $\leftrightarrow$ integritet

Balansgång

- YH-lagen
- offentlighetsL + F
- organisationen
- kvalitet
- ledarskap

- personregisterlagen
- L om integritetsskydd
- lärarens integritet
- studentens integritet
- ledarskap

... å ena sidan

- YH-lagen (L 351/2003) förutsätter utvärdering av kvaliteten
  - *"Till en yrkeshögskolas uppgifter hör att ansvara för **kvaliteten** och den **fortlöpande utvecklingen av den utbildning** och övriga verksamhet som yrkeshögskolan ordnar och att regelbundet delta i extern utvärdering av kvaliteten. Yrkeshögskolan skall publicera resultaten av utvärdering som den har ordnat." (§ 9)*
  - *"En lärare har .... till uppgift att utveckla undervisningen på sitt område..." (F 352/2003, § 24)*
- YH utför ett offentligt myndighetsuppdrag → offentlighetslag- och förordning kräver öppenhet
  - *Myndighet = "... sammanslutningar ... som utövar offentlig makt och som ... med stöd av en lag ... utför ett offentligt uppdrag" (L 621/1999 § 4)*
  - *"Rätten till information ... syftar till öppenhet ... samt till att ge enskilda ... möjlighet att övervaka den offentliga maktutövningen och användningen av offentliga medel" (§ 3)*

å andra sidan

- personuppgiftslagen (L 523/1999) avser med personuppgifter
  - "... alla slags anteckningar som beskriver en fysisk person eller hans egenskaper ..." (§ 3)
- exempelfrågor
  1. Kursen var viktig för min yrkesmässiga utveckling
  2. Jag nådde de inlärningsresultat som beskrivs i kursbeskrivningen
  3. Arbetsmetoderna passade kursens innehåll
  4. Föreläsningarna gav kursen ett klart mervärde
  5. Läraren var engagerad och stimulerande
- → utvärderingsdata ←?→ personuppgifter, berörda parter integritet bör beaktas
- OBS! utvärderingsdata är inte entydigt = personuppgifter!!
  - skäl att avvakta dataombudsmannens ställningstagande?
  - slutsatserna nedan utgår från att utvärderingsdata borde behandlas som om de vore personuppgifter

Personuppgiftslagen 523/1999

- behandling av personuppgifter (§ 3)
  - ... insamling, registrering, organisering, användning, översändande, utlämnande, lagring, ändring, samkörning, blockering, utplåning och förstöring av personuppgifter samt andra åtgärder som vidtas i fråga om personuppgifterna,
- förutsättningar (§ 8)
  - ... om behandlingen föranleds av en uppgift eller förpliktelse som anvisas den registeransvarige i lag eller som påförts honom med stöd av lag,
  - om det är fråga om uppgifter om kunder hos eller arbetstagare vid ... någon ... ekonomisk sammanslutning och dessa uppgifter behandlas inom nämnda sammanslutning”

Personuppgiftslagen forts...

- relevanskravet (§ 9 + L 759/2004 § 3)
  - *”... endast sådana personuppgifter som har direkt relevans för arbetstagarens arbetsavtalsförhållande och som har att göra med hanteringen av rättigheter och skyldigheter för parterna i arbetsavtalsförhållandet ... eller med arbetsuppgifternas särskilda natur.”*
- felfrihetskravet
  - *”... oriktiga, ofullständiga eller föråldrade personuppgifter [skall] inte behandlas” (§ 9)*
  - *”... registeransvarige skall ... på yrkande av den registrerade rätta, utplåna eller komplettera en personuppgift som ... är oriktig, onödig, bristfällig eller föråldrad.” (§ 29)*

Insamling av uppgifter

- **registerbeskrivning** bör göras upp och publiceras innan datainsamlingen inleds (L 523/1999 § 10)
- *"... arbetsgivaren [skall] i första hand samla in personuppgifter om en arbetstagare hos arbetstagaren själv" (L 759/2004 § 4)*
- om inte, krävs samtycke!
- dock:
  - *"... den kundfeedback som företag samlar in kan jämföras med utredning av arbetstagarens tillförlitlighet, som är en av de förutsättningar som kan ge arbetsgivaren rätt att samla in uppgifter utan arbetstagarens samtycke" (HE 75/2000, detaljerade motiveringar till § 3 och § 4)*
- dataombudsmannens byrå (DB 2006)
  - utför kartläggning (oktober 2006)
  - förbereder ställningstagande (nov. 2006) som sannolikt följer ovanstående
  - förbereder handledningsmaterial för undervisningssektorn

Kultur

- kvalitetsuppföljning som kultur och gemensam angelägenhet
  - kulturen viktig bl.a för ärliga svar och för att begreppen förstås rätt
  - → 100% deltagande !!!
  - studenterna viktiga informanter
    - valid och reliabel info
    - inga dolda agendor, ärliga svar i allas intresse
- öppen utvecklingsprocess
  - referensgrupp
  - informationstillfällen
- konkreta uttryck
  - visa studenterna att feedback leder till utveckling
  - använda rapporten som utgångspunkt för diskussion
- signalera det socialt acceptabla
  - *"... man sku int' måst behöva skriva kommentarer i alla rutorna"*
  - *"... då man ser en tom textruta framför sig känner man sig liksom skyldig att fylla den med text"*

Slutsatser

- arbetsgivaren har rätt långtgående rättigheter att anordna datainsamling för kursutvärdering
- registerbeskrivningen väsentlig – förutseende!
- rätt till insyn + felfrihetskrav
  - motiverar korrigerande av brister/fel men även **genmäle el. bemötande** (jfr. KY 2006)
  - → etisk nämnd?
- hanteringen av utvärdering ett etiskt kryddat ledarskapsproblem
- praxis för hantering av problem bör utvecklas på förhand, t.ex. tolkningsföreträde?

Källor

- Lehtinen, Marjaana. 2002. Roskaluokalla on väliä! En osaa sanoa-vaihtoehto asenne-, arvo- ja mielipidekysymyksissä. Hyvinvointikatsaus 3/2002, s. 48-49. Helsingfors: Statistikcentralen.
http://www.stat.fi/tup/hyvinvointikatsaus/surlab3_2002.pdf
- F 1030/1999. Förordning om offentlighet och god informationshantering i myndigheternas verksamhet 12.11.1999/1030
- F 352/2003. Statsrådets förordning om yrkeshögskolor 15.5.2003/352
- HE 75/2000. Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yksityisyyden suojasta työelämässä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi
- L 523/1999. Personuppgiftslag 22.4.1999/523
- L 621/1999. Lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet 21.5.1999/621
- L 351/2003. Yrkeshögskolelag 9.5.2003/351
- L 759/2004. Lag om integritetsskydd i arbetslivet 13.8.2004/759
- Arcada 2006. Personalenkät gällande utvärdering av undervisningen. Arcada – nylands svenska yrkeshögskola, mars 2006 [www]. Opublicerad rapport, tillgänglig på <https://famnen.arcada.fi/kvalitet/feedback/larare/>
- DB 2006. Telefonintervju med tjänsteman vid Dataombudsmannens byrå 31.10.2006
- KY 2006. Kuopion yliopiston opiskelijapalautejärjestelmä. Kuopion yliopisto, TOP oppimiskeskus [www]. Tillgänglig på http://www.uku.fi/opk/palautejarjestelma_suomi.pdf